

ZBOGOM ŠOVO, SLAVONSKI HRASTU

ZAGREB, 4. prosinca - U Zagrebu je, na groblju Mirogoj, u četvrtak posljednje podne pokopan Fabijan Šovagović, veliki hrvatski glumac i rodoljub. Pogrebu je bio nazočan predsjednik Republike Hrvatske, Stjepan Mesić te više tisuća građana, među kojima brojni kulturni i javni radnici, političari, glumci, redatelji, diplomati i seljaci, Zagrepčani i Slavonci, Riječani, Splitsani i otočani... svi oni koji su voljeli i cijenili nezaboravnog Šovu.

Posljednju stražu uz odar prijatelja, kolege i supatnika držali su njegovi drugari iz života i s kazališne scene dugi niz godina: Nada Subotić, Mate Ergović, Božidar Viočić, Pero Kvrčić, Vanja Drach i Ljubomir Kapor, a »Zlatni dukati« svojom su tihom i potresnom pjesmom »Ne dirajte mi ravnice« ispratili dragoga Šovu na posljednji put prema mirogojskom miru.

Uz Zlatka Viteza ispred Udruženja dramskih umjetnika Hrvatske i Nikole Batušića koji je govorio u ime Društva hrvatskih književnika, od Fabijana Šovagovića oprostili su se njegov Đuro Zemljak iz njegovih rodničkih Ladimirevaca, koji je između ostalog rekao:

- Dragi naš Fabijane, uvijek si bio naš i ostao ćeš dok je svijeta i vijeka. Rodio si se baš na današnji dan, 4. siječnja prije 69 godina u dijelu sela koji svi zovu Nikolin kraj. Tu su bili temelji čuvene kućne zadruge Nikolinih iz ko-

je vuku korijene svi Šovagovići pa i ti. To je bila za tebe i prva pozornica po kojoj su promicali svi tvoji dragi, od nezaboravna prvog susjeda Filipa Skokića, pa do tvojih školskih i kole-darskih pajdaša. Nikolin kraj je bio i pozornica preko koje su u seljačkim kolima tutnjali Đuke Begovići, pomi-cao i po koji Šime Vrbica, svi oni likovi koji su bili oko tebe u »Sokolu«.

Zemljak je dalje istaknuo kako je Fabijan Šovagović svuda gdje je god igrao i putovao, uvijek u srcu nosio svoje Ladimirevce.

- I kad god ti je trebalo topline rodne grude, snage i poticaja, dolazio si u svoje Ladimirevce. Tako i u veljači 1976. godine kada si poslije 25 godina glumačkog darivanja po svijetu, prvi put zaigrao u svojim Ladimirevcima. Tamo si ti uvijek i u svakoj kući bio doma, i sve što se zbivalo od značenja za naše selo, sve radosti, od otvaranja nove škole, pa do paljenja prve plinske baklje, dijelio si s nama, zaključio je Franjo Zemljak.

On je na kraju poručio svom zemlja-ku:

- Fabijane, donio sam grumen ladimirevačke zemlje iz temelja tvog rod-nog doma u Nikolinu kraju, da ti bude mekši ležaj na vječnom počivalištu.

Posljednji pozdrav i govor imao je svećenik franjevac Bonaventura Du-da, koji je naglasio kako je Šovu volio i

poštovao ne samo kao umjetnika i čovjeka, nego i kao svog prijatelja.

- Hvala vam što ste Bogom nadareni ljudskim darom izraženi ostvarili ču-desnu istodobnost velike osobe i glu-mačke vertikale, što ste bili nevjero-jatno etičan čovjek i prema drugima i prema poslu. I hvala vam što ste saču-vali duboko ukorijenjeno, bolno njego-vano u svoj rodni kraj Ladimirevce, i Valpovo, i Slavoniju i naš zavičaj Hr-vatsku.

- Nezaboravan mi je bio susret s va-ma, kaže Bonaventura Duda opisujući kako je Šovagović prije mnogo godina recitirao »Svakidašnju jadikovku« Ti-na Ujevića u zagrebačkoj Katedrali. Duda dodaje: - A onda smo se poslije mnogo godina prvi put i osobno sreli i zajedno smo recitali tu pjesmu. Hva-la vam, gospodine Fabijane, na najve-ćem daru vaše vertikale, u svoj svojoj mnogostranosti, vi ste bili iskren čov-jek i prijatelj, vjeran muž svojoj su-pruzi Maji, rođenoj Blaško, nježan otac svojoj djeci Anji i Filipu i dragi djed Klari, Ani i Josipu ...

Na posljednji počinak otišao je Fabi-ijan Šovagović posipan svojom slavon-skom zemljom, kiticama žita i maka i slavonskog lišća, uz reproducirane zvuke pjesme »Golubica« voljene kćerke Anje.

BRANKA ŠÖMEN

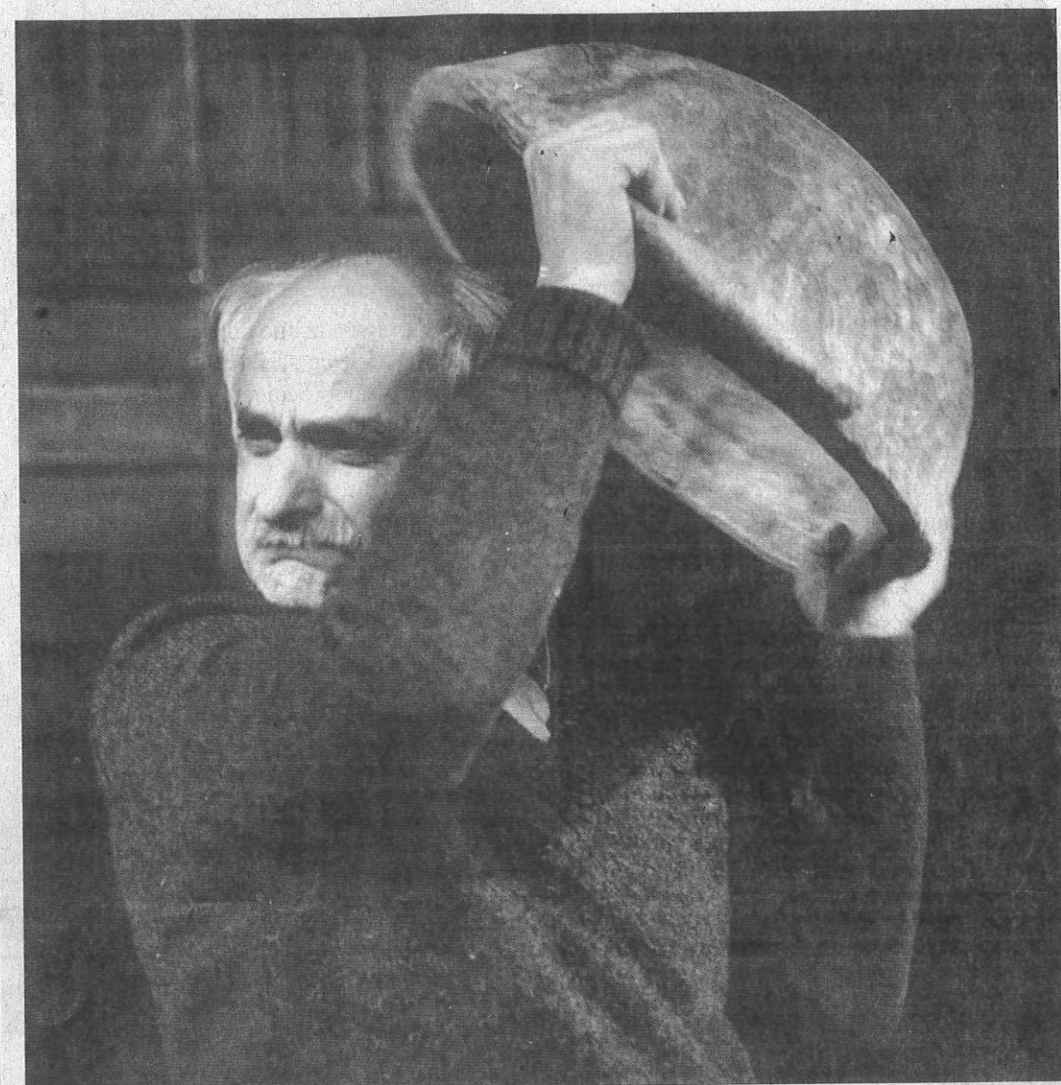
Mirogoj je dočekaio svoga kralja šuma, vladara ravnice, hrvatska zemlja svoga hranitelja i branitelja, a nebo svoga mudrog anđela.

Samo smo mi, ostali sami, bogatiji za ono što nam je ostavio, siromašniji bez njega i uskraćeni što to nije bilo više, i duže, vječno.

Tako čvrst na sceni, tako superioran u pisanju, tako odlučan na prvim crtama bojišnice, tako nepokolebljiv u borbi s bolešću, Šovo je bio osjetljiv prema nepravdi, grubosti i gluposti. Nježan i tanan, teško je podnosio nametljivost, prepotenciju, agresivnost bilo koje vrste, posebno agresiju na zemlju i Zemlju.

To ga je doslovno pokosilo, bacilo u očaj, razbolilo, ubilo. Tako se brojnim žrtvama Miloševićeve agresije, znamim i neznamim, pridružio i Šovo. Žrtvovao je sebe, da im ne bi dao ravnice.

Obećajemo ti Šovo, nikada i nikomu ne ćemo dati tvoju i našu ravnice, šumu, kamen, more, nji-vu, zemlju. Zemlju. Hrvatsku. Budi spokojan.

Svoje glumačko poslanje izdigao je iznad razine profesije: Fabijan Šovagović - Šovo

ANTUN VUJIĆ: SOKOL GA JE ODNIO VISOKO

Kada riječi drhte, onda ni ono napi-sano ne pomaže. Duboki osjećaji vezuju me za Fabijana. Između Fabija-na i njegova djela kao glumca i pisca ne postoji proturječnost. Ako je govo-rilo Shakespearea, ako je govorio Đu-ku Begovića, svaku riječ koju je izgo-vorio, bila je njegova riječ. Proniknuo je u sve tajne onih o kojima je govorio i koji su iz njega govorili. Ne samo kao glumac, nego kao intelektualac, kao pisac još je nešto ponudio: možda one najskrovitije, još neistražene i možda još nedovoljno pošteno saopćene dile-me koje potresaju sve nas do dana da-našnjega, a čija je apoteoza »Sokol ga nije volio«.

Sokol ga nije volio, ali ovaj Sokol koji ga je primio na sebe, odnijet će ga visoko, onoliko visoko koliko je on bio duboko za ono što je orao. Tko poznaje zemlju, a Fabijan ju je pozna-vao, taj poznaje i nebo, taj poznaje i ono što je između neba i zemlje, to je čovjek. Nitko nije rekao tako iskreno i tako sućutno »patuljasta bića«. Ta pa-tuljasta bića je volio, nije ih podcjenjivao...

Mi ga ne napuštamo. Svi ćemo jed-noga dana za njim. Fabijane, čuvaj nam mjesto, s onoliko snage, s onoliko simpatija, s onoliko ljubaznosti i s onoliko ironije i šale koju si znao po-kazivati za života.

U spomen na besmrtnog Šovu: Mjesto sjećanja u domu Šovagovićevih

Foto: Vjesnik/Ranko Marković

Zlatko Vitez: Bog ga je obdario čudesnim talentom

Opraštamo se danas od istinskog velikana hrvatskoga glumišta i hrvatske kulture. O njegovoj veličini izrečeno je i napisano gotovo sve, još za vrijeme njegova fascinantnog um-jetničkog djelovanja, kako u kazalištu tako i na filmu, televiziji i radiju, a njegov spisateljski doprinos hrvatskoj književnosti bijaše dragocjen. Bog ga je obdario čudesnim talentom, a on ga je neštedimice rasipao od naj-manjih zaseoka do najvećih gradova, vječno na putu, u potrazi za publi-kom. Svi koji smo imali sreću s njim raditi i prijateljevati, najbolje znamo da je naš Šovo jedini i najbolji i nepo-novljiv, a uživati blagodati njegove

blizine značilo je za sve nas da smo i mi bolji i važniji. Sa Šovom je život bio ljepši. Bio je osjećajan i plemenit čov-jek. Zračio je toplinom i dobrotom. Svoje glumačko poslanje izdigao je iz-nad razine profesije. Bio je pravi narodni tribun, stoga mu je narod ljubav i uzvrćao. Hrvatsko društvo dram-skih umjetnika i hrvatsko glumište njegovim fizičkim odlaskom gube po-najboljega hrvatskog Histriona. No, sigurni smo da će Šovin duh ostati s nama. Jednom je rekao: »Orem svoje uloge«. Najljepšu brazdu hrvatskoga glumišta upravo je on uzorao i to u zemlji koju nitko nije tako osjećao i volio.